

תזכיר חוק

א. שם החוק המוצע

חוק התמודדות עם תקיפות סייבר חמורות במגזר השירותים הדיגיטליים ושירותי האחסון (הוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון - הארכת תוקף), התשפ"ד-2024

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו, עיקרי הוראותיו והשפעתו על הדין הקיים

במסגרת הפעולות הצבאיות המשמעותיות "חרבות ברזל" המתמשכות מאז 7.10.23, מתחוללת עלייה גם בהיקף ובעוצמה של תקיפות סייבר כנגד גופים אזרחיים במשק הישראלי. מטרת תקיפות סייבר אלו היא לפגוע, כחלק מהמתקפה המשולבת המכוונת כלפי חוסנה של מדינת ישראל, גם בכלכלה ובתפקודו התקין של המשק הישראלי.

תקיפות סייבר עלולות להוביל לפגיעה במרחב הסייבר, לפגיעה קשה בתפקוד המשק, ואף לפגיעה בחיי אדם. תקיפות סייבר הולכות והופכות מתוחכמות יותר, ותוצאותיהן קשות יותר ומורכבות יותר לטיפול.

ספקים של שירותי אחסון ושל שירותים דיגיטליים מהווים יעד מועדף לתקיפות סייבר בין השאר מאחר וספקים אלו מתאפיינים בחיבוריות גבוהה לגופים רבים במשק הישראלי. בשים לב לאמור, בייחוד בתקופת הלחימה הנוכחית, תקיפות סייבר חמורות כנגד ספקים אלה עלולות להביא לפגיעה רחבה בביטחון המדינה, בביטחון הציבור או בקיום האספקה והשירותים החיוניים. נוכח האמור, כדי לאפשר התמודדות יעילה עם תקיפות סייבר כנגד ספקים אלו, חוקק חוק התמודדות עם תקיפות סייבר חמורות במגזר השירותים הדיגיטליים ושירותי האחסון (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (להלן- הוראת השעה).

הוראת השעה מסמיכה עובד מוסמך במערך הסייבר הלאומי, בשירות הביטחון הכללי או במלמ"ב, להודיע לספק על קיומו של חשש לתקיפת סייבר חמורה כנגדו, ובהמשך לכך, בנסיבות בהן ספק לא פעל באופן הולם ובתוך פרק זמן סביר שניתן לו לטיפול בתקיפת הסייבר החמורה, לתת לספק הנתקף הוראות לצורך איתור התקיפה, מניעתה או בלימתה, תוך שהוראת השעה קובעת תנאים וגדרים למתן ההוראות כאמור.

הוראת השעה חוקקה לתקופה של שבעה חודשים, היינו עד לשלהי חודש יולי 24. נוכח התמשכות אירועי הלחימה "חרבות ברזל", והמשך קיומו של הצורך המבצעי בתקופת "חרבות ברזל" להתמודדות יעילה עם תקיפות סייבר חמורות כנגד מגזר השירותים הדיגיטליים ושירותי האחסון, כמו גם יעילות הוראת השעה, מוצע להאריך את תוקפה של הוראת השעה לתקופה של שנה. בפועל, בשים לב להוראות סעיף 2 בהוראת השעה המחייבות כי תקיפת הסייבר תתרחש במהלך תקופת "חרבות ברזל", משמעותה של תקופת ההארכה המתבקשת, היא שנה או תום תקופת "חרבות ברזל" לפי המוקדם.

ג. להלן נוסח תזכיר החוק המוצע ודברי הסבר

תזכיר חוק התמודדות עם תקיפות סייבר חמורות במגזר השירותים הדיגיטליים ושירותי האחסון (הוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון - הארכת תוקף), התשפ"ד-2024

תיקון סעיף 12 .1 בחוק התמודדות עם תקיפות סייבר חמורות במגזר השירותים הדיגיטליים ושירותי האחסון (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023¹, בסעיף 12, במקום "עד תום שבעה חודשים" יבוא "עד יום ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025)".

דברי הסבר

כללי ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), פתחו ארגוני טרור במתקפה רצחנית כנגד כוחות הביטחון ואזרחי מדינת ישראל. מתקפה זו גבתה את חייהם של מאות אזרחים ושיבשה את מערך החיים בחזית ובעורף במדינה. בעקבות מתקפה זו הכריז שר הבטחון, באותו היום, על מצב מיוחד בעורף, מכוח סמכותו לפי סעיף 9ג(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951. בהתאם לסעיף 9ג(א)(5) לאותו חוק, החליטה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, ביום כ"ז בתשרי התשפ"ד (12 באוקטובר 2023), לאשר את ההכרזה בשטחה של כל מדינת ישראל והכרזה זו מוארכת מזמן לזמן. כמו כן, הוכרז בצבא הגנה לישראל (להלן – צה"ל) על מבצע "חרבות ברזל", וועדת השרים לענייני בטחון לאומי החליטה על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה, והודיעה לגביהן לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת ביום כ"ג בתשרי התשפ"ד (8 באוקטובר 2023) (להלן – הפעולות הצבאיות המשמעותיות).

במסגרת הפעולות הצבאיות המשמעותיות המתמשכות מאז המועד האמור, מתחוללת עלייה גם בהיקף ובעוצמה של תקיפות סייבר כנגד גופים אזרחיים במשק הישראלי. מטרת תקיפות סייבר אלו היא לפגוע, כחלק מהמתקפה המשולבת המכוונת כלפי חוסנה של מדינת ישראל, גם בכלכלה ובתפקודו התקין של המשק הישראלי. תקיפות סייבר עלולות להוביל לפגיעה במרחב הסייבר, לפגיעה בעולם הפיזי (למשל פגיעה במערכות רפואיות או בתשתיות אנרגיה), לפגיעה קשה בתפקוד המשק, ואף לפגיעה בחיי אדם. תקיפות הסייבר הולכות והופכות מתוחכמות יותר, ותוצאותיהן קשות יותר ומורכבות יותר לטיפול.

חברות המספקות שירותים דיגיטליים ושירותי אחסון, כהגדרתם בחוק התמודדות עם תקיפות סייבר חמורות במגזר השירותים הדיגיטליים ושירותי האחסון (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (להלן - החוק), מתאפיינות בחיבוריות גבוהה לגופים רבים במשק הישראלי, לרבות משרדי ממשלה וגופים ציבוריים, בהם גם גופים ביטחוניים, תשתיות מדינה קריטיות וארגונים חיוניים לתפקודו של המשק, ועוד. בשל חיבוריות זו, הנזק שנגרם מתקיפה כנגד חברות אלו עלול להתפשט ולהשפיע על חברות רבות במשק. בנוסף לכך, למרות רגישותן וחשיבותן המשקית של חברות אלו, אין כיום גורם ממשלתי האמון על הסדרת פעילותן

¹ ס"ח התשפ"ד, עמ' 410

בכל הנוגע להגנת הסייבר. לעניין חברות כאמור המחזיקות או מעבדות מידע אישי, קיימת הסדרה של פעילות זו על-ידי הרשות להגנת הפרטיות. בנסיבות אלו, ספקים של שירותי אחסון ושל שירותים דיגיטליים מהווים יעד מועדף לתקיפות סייבר.

בייחוד בתקופת הלחימה הנוכחית, תקיפות סייבר חמורות כנגד ספקים אלה עלולות להביא לפגיעה רחבה בביטחון המדינה, בביטחון הציבור או בקיום האספקה והשירותים החיוניים.

כדי להתמודד עם הצורך המתואר לעיל, התקינה הממשלה, ביום י"ד בכסלו התשפ"ד (27 בנובמבר 2023), את תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (התמודדות עם תקיפות סייבר חמורות במגזר השירותים הדיגיטליים ושירותי האחסון), התשפ"ד-2023 (להלן – תקנות שעת החירום), ובסמוך לכך, ביום י"ד בטבת התשפ"ד (26.12.23) חוקק החוק אשר החליף את תקנות שעת החירום. החוק מסמך עובד מוסמך במערך הסייבר הלאומי, בשירות הביטחון הכללי או במלמ"ב (להלן – הגופים) להודיע לספק על קיומו של חשש לתקיפת סייבר חמורה כנגדו, ובהמשך לכך, במקרים מסוימים, לתת לספק הנתקף הוראות לצורך איתור התקיפה, מניעתה או בלימתה. הכל, במטרה לאפשר התמודדות עם העלייה בהיקף ובעוצמת מתקפות הסייבר אגב הלחימה המתמשכת במסגרת הפעולות הצבאיות המשמעותיות ובמהלכן. החוק קובע תנאים שונים ושלבם מפורטים ומדורגים עד למתן הוראות לספק, והן הוראות לעניין ההוראות עצמן, כל זאת, במטרה להבטיח כי הוראות יינתנו רק בהתקיים תקיפת סייבר חמורה כהגדרתה בחוק, ובנסיבות בהן ספק לא פעל באופן הולם ובתוך פרק זמן סביר שניתן לו לטיפול בתקיפת הסייבר החמורה, או לא הגיש תצהיר בדבר יישום הנחיות אבטחה בתקן רלוונטי כקבוע בחוק; כמו כן, במטרה להבטיח כי כאשר יינתנו הוראות, יינתנו רק ההוראות החיוניות והשקולות הנחוצות להתמודדות עם תקיפת הסייבר החמורה.

כפי שנכתב בדברי ההסבר להצעת החוק², עוד טרם חקיקתו, הנחת העבודה של גורמי הממשלה הנוגעים בדבר, הייתה שלאחר חקיקתו, מרבית הספקים יטפלו באופן הולם בתקיפת הסייבר החמורה, בוודאי בעת לחימה, ואם יבקשו אף יינתן להם סיוע והכוונה על ידי הגופים. בה בעת, החקיקה נועדה להקנות סמכות, בתקופת החירום הכרוכה בפעולות הצבאיות המשמעותיות, לתת הוראות לספקי שירותים דיגיטליים או שירותי אחסון אשר לא יפעלו כך, נוכח הנסיבות והסיכונים שפורטו כאמור.

התקופה שחלפה מאז חקיקת החוק, מאששת את הנחת העבודה האמורה. בתקופת החוק ועד למועד זה, חל שיפור ניכר בהתמודדות ספקים עם תקיפות סייבר חמורות. ספקים כלפיהם בוצעו תקיפת סייבר חמורה ועודכנו על כך טיפלו בתקיפות סייבר חמורות באופן הולם ובפרק זמן סביר כמוגדר בחוק, לעיתים תוך שניתן להם סיוע והכוונה על ידי הגופים, ובהתאמה עד כה לא נדרש מתן הוראות מכח סעיף 3(4) לחוק.

תקופה זו מאששת הן את חשיבות החוק, והן את האיזון המידתי הקבוע בו, כמו גם הבניית התהליך ושיקול הדעת, לשם הפעלת סמכות לצורך הגנה, רק כאשר האינטרס הציבורי, בשים לב למצב הלחימה, מחייב זאת.

בשים לב לאמור, נוכח מטרות החקיקה, נוכח המשך מצב הלחימה "חרבות ברזל", על סיכוני ואתגרי הסייבר הכרוכים בו והצורך המבצעי לאומי הנגזר מכך, כדי לאפשר המשך התמודדות חיונית עם תקיפות סייבר במגזר השירותים הדיגיטליים ושירותי האחסון במצב לחימה זה, ובשים לב לאיזונים הקבועים בחוק כפי שפורטו, מוצע להאריך את הוראת השעה לתקופה של שנה נוספת. יודגש, כי לפי סעיף 2 לחוק, אחד התנאים המצטברים להפעלת סמכותו של מנהל מוסמך לקבוע כי תקיפת סייבר מסוימת היא תקיפת סייבר חמורה, הוא התרחשותה במהלך תקופת הפעולות הצבאיות המשמעותיות; כך שאם תסתיים תקופת הפעולות הצבאיות המשמעותיות לפני תום התקופה המוצעת, ממילא לא ניתן יהיה להפעיל את הסמכות מכוח החוק, גם אם החוק עצמו יעמוד בתוקפו. מכאן שמשמעות ההארכה המתבקשת בפועל, נוכח נוסח החוק, היא שנה או תום "חרבות ברזל" לפי המוקדם.

² הצעות חוק הממשלה 1688, כ"ג בכסלו התשפ"ד, 6.12.2023